

299

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 2 listopada 1945 r.

o służbie w przedsiębiorstwie „Polskie Koleje Państwowe“.

Na podstawie art. 23 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 września 1926 r. o utworzeniu przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe” (Dz. U. R. P. z 1930 r. Nr 89, poz. 705) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1.**Przepisy ogólne.**

§ 1. (1) Rozporządzenie niniejsze normuje stosunek służbowy pracowników przedsiębiorstwa

„Polskie Koleje Państwowe”, nazywanego w dalszym ciągu niniejszego rozporządzenia „P. K. P.”:

1) mianowanych na stanowiska etatowe i zwanych pracownikami etatowymi;

2) odbywających służbę przygotowawczą na stanowiska etatowe i zwanych kandydatami.

(2) W przepisach wspólnych dla obu kategorii pracowników nazywa się w dalszym

ciągu niniejszego rozporządzenia pracowników etatowych i kandydatów — pracownikami.

§ 2. (1) Stanowiska etatowe i przywiązane do stanowisk tytuły służbowe w przedsiębiorstwie „P. K. P.” określa Minister Komunikacji.

(2) Jeżeli w poszczególnych przypadkach nie postanowiono inaczej, rozumie się przez wyrażenie „stanowisko”, używane w dalszym ciągu niniejszego rozporządzenia w przepisach wspólnych dla obu kategorii pracowników, również służbę przygotowawczą kandydatów.

§ 3. Stosunek służbowy pracowników, objętych niniejszym rozporządzeniem jest publiczno-prawny; może on być zmieniony, zawieszony lub rozwiązany wyłącznie na podstawie przepisów prawa publicznego, a w szczególności przepisów niniejszego rozporządzenia.

§ 4. Związek Zawodowy Pracowników Kolejowych R. P. (Z. Z. K.) jako reprezentant ogółu pracowników jest powołany do uzgadniania z właściwymi władzami wszystkich spraw dotyczących uprawnień, warunków pracy i płacy pracowników, a w szczególności do uzgadniania spraw wynikających z §§ 2, 6, 8 ust. (6), 10, 11 ust. (3), 12 ust. (3), 14, 18 ust. (3), 22 ust. (6), 29 ust. (3), 30 ust. (3), 34 ust. (3), 36 ust. (1) i (3), 37 ust. (3), 38 ust. (1), (2), (3) i (4), 40 ust. (3), 46 ust. (2), 47, 57 ust. (5), 59 ust. (3), 65 ust. (2), 66, 67, 68 ust. (3), 72, 74, 76 ust. (4), 79 ust. (4), 81, 82 ust. (3), 83, 84, 90, 91, 94 i 103.

§ 5. Minister Komunikacji ustala zasady prowadzenia ewidencji i statystyki pracowników P. K. P.

§ 6. (1) Ocena kwalifikacji służbowych pracowników przeprowadzają komisje kwalifikacyjne.

(2) W skład komisji kwalifikacyjnej wchodzi poza innymi członkami dwaj przedstawiciele Związku Zawodowego Pracowników Kolejowych R. P.

(3) Ustanawia się następujące stopnie oceny kwalifikacyjnej:

- 1) bardzo dobry;
- 2) dobry;
- 3) dostateczny;
- 4) niedostateczny.

(4) O ogólnej ocenie kwalifikacyjnej zawiadamia się pracownika na piśmie.

(5) Od oceny kwalifikacyjnej przysługują pracownikowi odwołanie do Wyższej Komisji Kwalifikacyjnej. Ocena kwalifikacyjna wydana przez Wyższą Komisję Kwalifikacyjną jest ostateczna.

(6) Odwołanie odracza skutki zaskarżonej oceny kwalifikacyjnej.

(7) Sposób, terminy kwalifikowania, skład komisji kwalifikacyjnych i Wyższej Komisji Kwalifikacyjnej oraz postępowanie w razie odwołania się pracownika od oceny kwalifikacyjnej, określają przepisy, wydawane przez Ministra Komunikacji.

§ 7. (1) Doręczenie decyzji (orzeczeń i zarządzeń) w sprawach wynikłych z niniejszego rozporządzenia jest ważne i powoduje bieg terminów, jeżeli nastąpiło do rąk pracownika, jego pełnomocnika, w razie zaś nieobecności pracownika na służbie lub w domu oraz nieustanowienia pełnomocnika — zastępczo do rąk jego dorosłego domownika.

(2) Decyzje, od których służy pracownikowi prawo odwołania (§ 8), doręcza się za pokwitowaniem.

(3) Odmowa przyjęcia decyzji przez pracownika jest równoznaczna z doręczeniem.

(4) Jeżeli nieznane jest miejsce pobytu pracownika, który nie ustanowił pełnomocnika, albo też gdy domownik odmawia przyjęcia pisma, zawierającego decyzję, wówczas obwieścza się je przez wywieszenie w widocznym miejscu w urzędzie, do którego personelu należy pracownik. Doręczenie uważa się za dokonane po upływie siedmiu dni od dnia wywieszenia pisma.

§ 8. (1) Jeżeli rozporządzenie niniejsze inaczej nie postanawia, pracownik może od decyzji w sprawach, wynikłych z niniejszego rozporządzenia, wnieść drogą służbową (§ 21) odwołanie na piśmie do władzy wyższej, której orzeczenie jest ostateczne.

(2) Odwołanie należy wnieść w terminie czternastodniowym.

(3) Bieg terminu rozpoczyna się z dniem następującym po dniu doręczenia decyzji. Niedziela i święto ustawowe nie wstrzymują ani rozpoczęcia ani biegu terminów. Jeżeli koniec terminów przypada na niedzielę lub święto ustawowe, to za ostatni dzień terminu uważa się najbliższy z kolei dzień powszedni.

(4) Termin uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem nadano pismo, zawierające odwołanie, w urzędzie pocztowym lub telegraficznym na obszarze Rzeczypospolitej.

(5) W razie niezachowania terminu wniesienia odwołania władza odwoławcza może na prośbę pracownika przywrócić termin, jeżeli pracownik udowodni, że niezachowanie terminu nastąpiło bez jego winy, z powodu przeszkód nie do przewidzenia.

(6) Prośbę o przywrócenie terminu może pracownik wnieść wraz z odwołaniem w terminie czternastodniowym od ustania przeszkody. Nieuwzględnienia takiej prośby nie można zaskarżyć.

(7) Jeśli rozporządzenie niniejsze inaczej nie stanowi, odwołanie nie ma mocy odraczającej.

Rozdział 2.

O przyjęciach i mianowaniach.

§ 9. (1) Nadanie charakteru pracownika etatowego następuje przez mianowanie, nadanie zaś charakteru kandydata — przez przyjęcie do służby przygotowawczej na stanowisko etatowe.

(2) Władza, która mianuje pracownika, oznacza w piśmie o mianowaniu: stanowisko, na które zostaje pracownik mianowany, grupę i szczebel uposażenia oraz termin ważności mianowania i termin, od którego liczy się czas pozostawania w szczeblu.

(3) Władza, która przyjmuje kandydata, oznacza w piśmie o przyjęciu: stanowisko, na którym kandydat ma odbyć służbę przygotowawczą, grupę i szczebel uposażenia, termin, od którego liczy się czas pozostawania w szczeblu, jednostkę służbową, do której przydziela się kandydata, oraz termin, w którym kandydat ma się zgłosić do służby przygotowawczej.

§ 10. (1) Właściwa władza mianuje pracowników na stanowiska etatowe, biorąc pod uwagę wymagane kwalifikacje i przygotowanie służbowe pracowników.

(2) Władza mianująca przyznaje pracownikowi równocześnie z mianowaniem niższą grupę uposażenia, przywiązaną do stanowiska, na które następuje mianowanie.

(3) Mianowanie pracownika etatowego na wyższe stanowisko przeprowadza właściwa władza, biorąc pod uwagę uzdolnienie pracownika na dane stanowisko, nabytą przez niego praktykę i wiedzę kolejową, złożone egzaminy kolejowe, jeżeli takie egzaminy są wymagane na wyższe stanowisko, oraz lata służby w przypadku, gdy kilku pracowników posiada takie same warunki. Przepis ust. (2) stosuje się również przy mianowaniu na wyższe stanowiska; jeżeli jednak pracownik posiada grupę uposażenia równą lub wyższą od grupy, którą winien otrzymać przy mianowaniu, zachowuje posiadana grupę uposażenia.

(4) Mianowanie pracownika etatowego na równorzędne inne stanowisko następuje bez zmiany grupy uposażenia.

(5) Mianowanie pracownika etatowego na niższe stanowisko następuje w wykonaniu orzeczenia dyscyplinarnego (§ 58 pkt 5) oraz może nastąpić na prośbę pracownika. Pracownik mianowany na własną prośbę na niższe stanowisko zachowuje posiadaną grupę uposażenia, jeżeli grupa ta nie przekracza wyższej grupy uposażenia, przywiązanej do niższego stanowiska, na które go mianowano, lub jeżeli mianowano go

na niższe stanowisko wskutek stwierdzenia przez kolejową komisję lekarską trwałej fizycznej lub umysłowej niezdolności do pełnienia służby na dotychczas zajmowanym stanowisku. W innych przypadkach pracownik mianowany na własną prośbę na niższe stanowisko otrzymuje wyższą grupę uposażenia, przywiązaną do niższego stanowiska, na które go mianowano.

(6) Pracownik, któremu właściwa władza powierzyła pełnienie obowiązków na stanowisku, do którego jest przywiązana grupa uposażenia, wyższa od grupy przez niego posiadanej, otrzymuje dodatek wyrównawczy w wysokości różnicy pomiędzy posiadaną a niższą grupą uposażenia, przywiązana do stanowiska, na którym powierzono mu pełnienie obowiązków, jeżeli nie zostanie przyznana mu wyższa grupa uposażenia. Po upływie sześciu miesięcy, licząc od dnia powierzenia pełnienia obowiązków, właściwa władza mianuje w najbliższym ogólnym terminie mianowań na wyższe stanowiska pracownika na stanowisko, na którym pełni obowiązki, lub zwalnia go od pełnienia obowiązków na tym stanowisku.

(7) Ogólne terminy mianowań na wyższe stanowiska ustala się na dzień 1 stycznia i 1 lipca każdego roku.

(8) Właściwa władza może mianować pracowników na stanowiska kierownicze również i w innych terminach.

(9) Kandydat otrzymuje uposażenie grupy bezpośrednio niższej od niższej grupy, jaka jest przywiązana do stanowiska, na którym odbywa służbę przygotowawczą.

(10) Czas służby przygotowawczej kandydatów nie może przekraczać okresu dwóch lat. Właściwa władza mianuje kandydata na stanowisko etatowe po powstaniu warunków, wymaganych do mianowania, lub rozwiązuje z nim stosunek służbowy, jeżeli kandydat w czasie dwuletniej służby przygotowawczej tych warunków nie dopełnił.

(11) Za zezwoleniem Ministra Komunikacji czas służby przygotowawczej, określony w ust. (10), może być na prośbę pracownika przedłużony, nie dłużej jednak niż na jeden rok. Uprawnienie to może Minister Komunikacji przekazać kierownikom urzędów P. K. P., bezpośrednio mu podlegających.

(12) Minister Komunikacji ustala schemat stanowisk etatowych, ich stosunek hierarchiczny oraz grupy uposażenia przywiązane do stanowisk, przestrzegając zasady, że do każdego stanowiska są przywiązane dwie grupy uposażenia: wyższa i niższa.

§ 11. (1) Ogólne warunki wymagane do mianowania pracownika etatowym lub przyjęcia w charakterze kandydata są następujące:

- 1) obywatelstwo polskie;
- 2) zdolność do działań prawnych;
- 3) nieposzlakowana przeszłość (§ 12);
- 4) nieprzekroczony 30 rok życia;

5) zdolność fizyczna, wymagana na stanowisko, na które mianuje się lub przyjmuje pracownika;

(6) znajomość języka polskiego w mowie i piśmie, tudzież wykształcenie, wiadomości lub praktyka zawodowa, wymagane w danym dziale służby lub na danym stanowisku;

7) dopełnienie obowiązku czynnej służby wojskowej.

(2) Warunek nieprzekroczenia 30 roku życia nie jest wymagany, jeżeli pracownik bezpośrednio przed mianowaniem lub przyjęciem pozostawał w służbie państwowej lub kolejowej, do której wstąpił przed ukończeniem 30 roku życia.

(3) Za zezwoleniem Ministra Komunikacji dopuszczalne są odstępstwa od warunków, wymienionych w ust. (1) pkt 4), 6) i 7).

§ 12. (1) W myśl § 11 ust. (1) pkt 3) nie mogą być mianowane pracownikami etatowymi ani przyjmowane w charakterze kandydatów:

1) osoby, skazane wyrokiem sądu karnego na dodatkową karę utraty praw publicznych;

2) osoby, skazane wyrokiem sądu karnego za przestępstwo popełnione z chęci zysku lub z innych niskich pobudek;

3) osoby, wydalone ze służby kolejowej lub innej służby państwowej albo ze służby samorządowej.

(2) Osoba, przeciw której toczy się postępowanie karno-sądowe za przestępstwa, popełnione z chęci zysku lub z innych niskich pobudek, postępowanie upadłościowe lub postępowanie o ubezwłasnowolnienie lub wreszcie postępowanie rehabilitacyjne, nie może być w czasie powyższego postępowania mianowana pracownikiem etatowym ani przyjęta w charakterze kandydata.

(3) Za zezwoleniem Ministra Komunikacji dopuszczalne są odstępstwa od zasady, wymienionej w ust. (1) pkt 2) i 3).

§ 13. (1) Poza ogólnymi warunkami, wymienionymi w §§ 11 i 12, mianowanie pracownika etatowym zależy od odbycia co najmniej jednorocznej służby przygotowawczej i złożenia egzaminów przewidzianych w osobnych przepisach (§ 14).

(2) Zwolnienie częściowe lub całkowite od egzaminów, jako też od służby przygoto-

wawczej, może nastąpić za osobnym zezwoleniem Ministra Komunikacji.

§ 14. Minister Komunikacji wydaje szczególne przepisy o mianowaniu na stanowiska etatowe i o przyjęciu na służbę przygotowawczą oraz o zdolności fizycznej, wykształceniu i rodzaju wiadomości lub praktyki zawodowej, wymaganych od pracowników przy mianowaniu i przy przyjęciu na służbę przygotowawczą. Minister Komunikacji określa także czas i program służby przygotowawczej, egzaminy wymagane w danym dziale służby oraz stanowiska, na których kandydaci odbywają służbę przygotowawczą.

§ 15. (1) Pracownik powinien objąć służbę w terminie, wyznaczonym przez tę władzę, która go mianowała lub przyjęła na służbę.

(2) Mianowanie lub przyjęcie odwołuje się, jeżeli pracownik w ciągu czternastu dni po wyznaczonym terminie, nie objął służby i nie usprawiedliwił zwłoki.

§ 16. (1) Pracownik mianowany etatowym i kandydat, przyjęty do służby przygotowawczej, składa wobec właściwego zwierzchnika ślubowanie służbowe.

(2) Minister Komunikacji ustala brzmienie i sposób składania ślubowania służbowego.

(3) Odmowa złożenia ślubowania służbowego pociąga za sobą odwołanie mianowania lub przyjęcia.

§ 17. (1) Niedopuszczalne jest zatrudnienie pracownika w taki sposób, żeby wchodził w stosunek bezpośredniego zwierzchnika lub podwładnego do swego małżonka, krewnego wstępnego lub zstępnego, do przysposobionego lub przysposabiającego, bądź też krewnego w linii bocznej do czwartego stopnia pokrewieństwa albo powinowatego do trzeciego stopnia powinowactwa włącznie.

(2) Pracownicy kasowych i gospodarczych jednostek służbowych P. K. P. nie mogą pozostawać w stosunkach rodzinnych, wymienionych w poprzednim ustępie, do osób zatrudnionych w nadzorczych jednostkach rachuby i kontroli.

(3) Za zezwoleniem Ministra Komunikacji dopuszczalne są odstępstwa od przepisów wymienionych w ust. (1) i (2).

§ 18. (1) Czas służby liczy się od dnia jej objęcia.

(2) Do czasu służby nie wlicza się okresów powyżej 30 dni, za które pracownikowi nie przysługuje uposażenie, chyba że rozporządzenie niniejsze stanowi inaczej.

(3) Minister Komunikacji określa warunki zaliczenia pracownikom do okresu czasu służby

w P. K. P. czasu służby państwowej, wojskowej, samorządowej lub pracy zawodowej.

Rozdział 3.

Obowiązki i prawa pracowników.

§ 19. (1) Pracownik obowiązany jest służyć wiernie Rzeczypospolitej, stać na straży jej demokratycznego ustroju, zachowywać się lojalnie w stosunku do Władz Państwa i ich zarządzeń oraz strzec interesów Państwa.

(2) Pracownik obowiązany jest przestrzegać ściśle wszelkich ustaw, rozporządzeń oraz innych przepisów, zarządzeń ogólnych, statutów, regulaminów i instrukcji służbowych, spełniać czynności połączone z jego stanowiskiem gorliwie, według swej najlepszej wiedzy i woli, zapobiegać wszystkiemu, co mogłoby szkodzić interesom Państwa i P. K. P. dbać o mienie, stanowiące własność Państwa, P. K. P., albo powierzone im przez osoby trzecie lub znalezione na terenie kolejowym.

(3) Pracownik powinien w służbie i poza służbą strzec powagi swego stanowiska, zachowywać się w służbie zawsze zgodnie z wymaganiami karności służbowej i zaniechać wszystkiego, co mogłoby zakłócić należyty bieg pracy na kolejach lub normalny tok urzędowania.

(4) Zachowanie się pracownika w służbie i poza służbą powinno odpowiadać wymaganiom lojalności państwowej oraz zasadom uczciwości.

§ 20. (1) Pracownik obowiązany jest wykonywać polecenia służbowe zwierzchnika.

(2) Zwierzchnikiem pracownika jest ten, kogo według przepisów organizacyjnych lub z mocy osobnego zarządzenia powołano do wydawania temuż pracownikowi poleceń służbowych.

(3) Przez wyrażenie „właściwa władza” lub „właściwy zwierzchnik” rozumieć należy organ, powołany do wydawania w zakresie swego działania, określonego w przepisach organizacyjnych, decyzji wynikających z niniejszego rozporządzenia.

§ 21. (1) Sprawy służbowe pracowników rozstrzyga się w drodze służbowej. Z prośbami, zażaleniami i odwołaniami podwładny powinien zwracać się ustnie lub pisemnie do bezpośredniego zwierzchnika, który je rozważa i załatwia albo też przekazuje bezzwłocznie właściwej władzy, jeżeli załatwienie przekracza jego zakres działania.

(2) Prośby i zażalenia, załatwiane w myśl przepisów niniejszego rozporządzenia i innych przepisów przez władze wyższe, oraz odwołania wnosi się zawsze na piśmie.

(3) Zażalenia przeciw zwierzchnikowi podwładny może wnosić wprost do władzy, której ten zwierzchnik bezpośrednio podlega.

(4) Władze zawiadamiają pracowników o swych decyzjach na piśmie za pośrednictwem ich zwierzchników.

§ 22. (1) Zwierzchnik czuwa nad należyтым wykonywaniem czynności służbowych i odpowiednim zachowaniem się podwładnych na służbie.

(2) W związku z tym zwierzchnik jest obowiązany wskazywać podwładnym czynności, które mają wykonywać, zaopatrywać ich w instrukcje potrzebne do wykonywania służby, zawiadamiać o dotyczących ich przepisach i zarządzeniach służbowych, udzielać potrzebnych wskazówek i pouczeń.

(3) Względem podwładnych zwierzchnik powinien być bezstronny, uprzejmy i stanowczy.

(4) Zwierzchnik powinien zaznajamiać swych zastępców z biegiem spraw służbowych i dbać o właściwy podział pracy.

(5) Obowiązkiem zwierzchnika jest wydawanie rzetelnej oceny kwalifikacyjnej o swoich podwładnych. Obowiązkowi temu podlegają wszyscy inni członkowie komisji kwalifikacyjnych. Wydanie niesumiennej oceny kwalifikacyjnej stanowi występki służbowy z § 55 niniejszego rozporządzenia.

(6) W razie naruszenia obowiązków służbowych przez podwładnego zwierzchnik obowiązany jest zbadać dokładnie sprawę i bądź sam zastosować przepisy, zawarte w rozdziale 5 niniejszego rozporządzenia, bądź też zwrócić się o to do właściwej władzy.

§ 23. Zwierzchnikowi nie wolno wdawać się z podwładnymi w interesy pieniężne ani też domagać się lub przyjmować bezpośrednio albo pośrednio od nich bądź dla siebie bądź dla swej rodziny (domowników) podarunków ani innych świadczeń i korzyści, zaofiarowanych w jakiegokolwiek formie.

§ 24. (1) Pracownik obowiązany jest wykonywać wszystkie czynności połączone z jego stanowiskiem i wypełniać w tym zakresie wszystkie zlecenia służbowe, otrzymane od bezpośredniego lub wyższych zwierzchników, jeżeli nie sprzeciwiają się one wyraźnie obowiązującym przepisom ustawowym ani nie zagrażają jawnie bezpieczeństwu ruchu.

(2) Jeżeli odmowa wykonania zlecenia służbowego z powyższych powodów nie okaże się uzasadniona, pociąga się pracownika do odpowiedzialności służbowej.

(3) O otrzymaniu zlecenia wprost od wyższego zwierzchnika pracownik powinien zawiadomić bezpośredniego zwierzchnika.

(4) Wobec zwierzchnika i innych pracowników starszych stanowiskiem pracownik powinien zachowywać się odpowiednio do wymagań dyscypliny służbowej; w stosunkach wzajemnych pracownicy obowiązani są zachowywać się uprzejmie i popierać przy spełnianiu zadań służbowych.

§ 25. Na zlecenie zwierzchnika, wydane w wyjątkowych przypadkach i w razie koniecznej potrzeby uzasadnionej ważnymi względami służbowymi, pracownik obowiązany jest załatwiać doraźnie i czasowo również i takie czynności służbowe, które nie są wprawdzie przywiązane do zajmowanego przezeń stanowiska, jednakże odpowiadają jego przygotowaniu służbowemu lub zawodowemu.

§ 26. (1) W nagłych przypadkach, zagrażających bezpieczeństwu ruchu, ciąży na każdym pracowniku obowiązek samorzutnego objęcia posterunku w znanym mu dziale służby, opuszczonego przez innego pracownika.

(2) Nadto każdy pracownik ma obowiązek współdziałać przy zapobieganiu wszystkiemu, co grozi niebezpieczeństwem dla ruchu, zagraża życiu ludzkiemu, mieniu Państwa lub P. K. P., albo mieniu osób trzecich, powierzonemu P. K. P. Jeżeli tylko leży to w jego mocy, pracownik powinien przedsięwziąć niezwłocznie wszystkie możliwe dla niego środki w celu uchylenia niebezpieczeństwa i udzielenia pomocy oraz zawiadomić właściwe organa P. K. P.

§ 27. O wszelkich zauważonych nadużyciach służbowych, popełnionych przez innych pracowników P. K. P. bez względu na zajmowane przez nich stanowiska, pracownik obowiązany jest donosić bezpośrednio zwierzchnikowi, następnemu zaś z kolei zwierzchnikowi wtedy, gdy nadużyć dopuścił się jego bezpośredni zwierzchnik.

§ 28. (1) W stosunku do publiczności, a w szczególności do osób korzystających z usług kolei, pracownik powinien postępować bezstronnie i bezinteresownie, w granicach dopuszczalnych służyć im radą i pomocą, zachowywać się uprzejmie lecz stanowczo, nie dopuszczając do naruszenia istniejących przepisów, w razie zaś przekroczenia ich spowodować pociągnięcie winnych do odpowiedzialności.

(2) Pracownikowi nie wolno żądać ani przyjmować podarunków, wynagrodzenia pieniężnego ani innych korzyści materialnych albo osobistych, ofiarowanych w związku z jego stanowiskiem lub spełnianiem czynności służbowych, bezpośrednio lub pośrednio jemu lub jego rodzinie, ani też w jakikolwiek sposób przyczyniać się do tego, żeby nastąpiło zaofiarowanie.

§ 29. (1) Pracownik obowiązany jest zachowywać w tajemnicy sprawy służbowe bez

względu na to, w jaki sposób powziął o nich wiadomość, jeżeli władze wyraźnie uznały lub oznaczyły takie sprawy jako tajne oraz gdy utrzymania ich w tajemnicy wymaga dobro publiczne, względy służbowe albo interes osób, korzystających z usług kolei.

(2) W sprawach, wymienionych w ust. (1), pracownik powinien zachowywać tajemnicę także wobec innych pracowników z wyjątkiem tych, którym jest obowiązany donosić o takich sprawach służbowo. Właściwa władza może w poszczególnych przypadkach zwalniać pracowników od obowiązku zachowania tajemnicy służbowej. Zwolnienie następuje na piśmie.

(3) Bez zezwolenia właściwej władzy nie wolno pracownikowi w żadnej formie ogłaszać w prasie spraw dotyczących jego stosunku służbowego, jak również działalności P. K. P.

§ 30. (1) Pracownik obowiązany jest przestrzegać ustalonego czasu pracy.

(2) W wyjątkowych przypadkach, jeżeli wymagają tego względy służbowe, pracownik obowiązany jest na polecenie zwierzchnika pełnić służbę także poza ustalonymi godzinami pracy.

(3) Przepisy o czasie pracy pracowników wydaje Minister Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej.

§ 31. Pracownik obowiązany jest donieść natychmiast bezpośrednio zwierzchnikowi o każdej przeszkodzie w pełnieniu służby, wywołanej czy to chorobą, czy innymi uzasadnionymi powodami. Zwierzchnik może żądać udowodnienia tej przeszkody.

§ 32. Pracownik obowiązany jest na polecenie właściwej władzy poddawać się badaniu lekarza kolejowego lub kolejowej komisji lekarskiej.

§ 33. (1) Opuszczenie przez pracownika posterunku służbowego lub wydalenie się z lokalu służbowego w godzinach pracy może nastąpić jedynie za zezwoleniem bezpośredniego lub wyższego zwierzchnika.

(2) Samowolne opuszczenie bądź uchylenie się od służby pociąga za sobą odpowiedzialność służbową.

§ 34. (1) Pracownik obowiązany jest mieszkać w miejscowości, w której władza przydzieliła mu mieszkanie, podać zwierzchnikowi dokładny swój adres i donosić o każdej jego zmianie.

(2) Właściwa władza może na prośbę pracownika pozwolić na obranie innego miejsca zamieszkania pod warunkiem, że pracownik będzie mógł punktualnie i bez przeszkód czynić zadość wszystkim obowiązkom służbowym.

(3) Właściwa władza może w razie koniecznej potrzeby uzależnić od swego zezwolenia

wydalanie się z miejsca zamieszkania pracowników pewnych kategorii nawet poza godzinami pracy. W nadzwyczajnych okolicznościach ograniczenie takie może zarządzić czasowo także bezpośredni zwierzchnik pracownika.

(4) Pracownik służby wykonawczej, związany z ruchem pociągów, powinien przed każdorazowym opuszczeniem miejsca stałego zamieszkania zawiadomić o tym bezpośredniego zwierzchnika, podając zarazem miejsce chwilowego pobytu i adres.

(5) Pracownik nie pełniący służby z powodu choroby, stwierdzonej przez lekarza kolejowego, może przebywać poza stałym miejscem zamieszkania przez czas choroby. Pracownik obowiązany jest wówczas podać swemu zwierzchnikowi dokładny adres.

§ 35. (1) Stawienie się na służbę w stanie nietrzeźwym lub pełnienie jej w tym stanie pociąga za sobą, oprócz odpowiedzialności służbowej, niedopuszczenie pracownika do służby lub usunięcie go od pełnienia służby.

(2) Stwierdzenie stanu nietrzeźwości pracownika następuje w formie protokołu, spisane go w obecności lekarza kolejowego lub trzech świadków, pracowników P. K. P.

§ 36. (1) Właściwa władza może przenieść pracownika w tej samej lub do innej miejscowości:

1. z urzędu;
2. na prośbę pracownika.

(2) Właściwa władza przenosi pracownika do innej miejscowości w wykonaniu orzeczenia dyscyplinarnego, opiewającego na karę przeniesienia (§ 58 pkt 3).

(3) Przeniesienie pracownika z urzędu może nastąpić bez zmiany jego stanowiska lub z równoczesnym mianowaniem go na równorzędne inne stanowisko, odpowiadające jednak przygotowaniu służbowemu lub zawodowemu pracownika z zachowaniem posiadanej grupy uposażenia. Przy przeniesieniach, połączonych ze zmianą stanowiska na wyższe, stosuje się odpowiednio przepisy § 10.

(4) Przeniesienie pracownika na własną prośbę może właściwa władza przeprowadzić bez zmiany stanowiska proszącego lub z równoczesnym mianowaniem na równorzędne inne lub za zgodą pracownika na niższe stanowisko. Przy mianowaniach na stanowisko niższe stosuje się przepis § 10 ust. (5).

(5) Celem umożliwienia przesiedlenia się pracownikowi przeniesionemu do innej miejscowości właściwa władza zwalnia go od pełnienia służby na czas konieczny.

(6) Pracownik może być przeniesiony do służby w Ministerstwie Komunikacji i mianowany funkcjonariuszem państwowym.

§ 37. (1) Pracownicy mają prawo do umundurowania za opłatą 25% ceny kosztów P. K. P.

(2) Pracownicy, których odzież przy wykonywaniu służby ulega większemu niż normalne zniszczeniu, otrzymują bezpłatnie odzież ochronną.

(3) Minister Komunikacji wydaje przepisy o umundurowaniu i określa, które kategorie pracowników obowiązane są do noszenia munduru na służbie oraz posiadają prawo do odzieży ochronnej.

§ 38. (1) Pracownika można pociągnąć do odpowiedzialności materialnej za szkodę, wynikłą dla P. K. P. z udowodnionej mu winy, skutkiem jego czynności służbowych, co nie wyłącza odpowiedzialności porządkowej lub dyscyplinarnej.

(2) Jeżeli winę za szkodę, wynikłą dla P. K. P., ponosi kilku pracowników, a wysokość szkody, wyrządzonej przez każdego z nich, nie da się określić, wówczas wszyscy odpowiadają solidarnie.

(3) Zarządzenie o obowiązku zwrotu szkody i o jej wysokości wydaje właściwa władza po przeprowadzeniu dochodzenia.

(4) W dochodzeniu należy przesłuchać pracownika, zbadać świadków, a w razie potrzeby biegłych, oraz sprawdzić inne dowody, a w szczególności dowody z ksiąg, akt i dokumentów. Pracownik ma prawo zadawać pytania świadkom i biegłym, uczestniczyć w sprawdzaniu innych dowodów oraz przeglądać i sporządzać odpisy z akt dochodzenia.

(5) Zarządzenie powinno być uzasadnione i ma zawierać wskazówki co do odwołania.

(6) Od zarządzenia może pracownik wnieść odwołanie. Odwołanie odracza zwrot szkody.

(7) Zarządzenie władzy odwoławczej jest ostateczne w postępowaniu administracyjnym.

(8) Przepisów niniejszego paragrafu, dotyczących postępowania przy pociąganiu pracowników do odpowiedzialności materialnej, nie stosuje się przy dochodzeniu od pracowników niedoborów P. K. P., powstałych w związku z ich czynnościami służbowymi albo ujawnionych przy rewizji kas, jak również przy dochodzeniu należności P. K. P. za przejazdy uprawionych do ulg przejazdowych i przewozowych pracowników, ich rodzin i domowników bez biletów lub za biletami nieważnymi albo niewłaściwymi. W tych przypadkach stosuje się postanowienia specjalne, zawarte w przepisach o uposażeniu i w instrukcjach służbowych.

§ 39. (1) Pracownik, którego ostatecznym zarządzeniem administracyjnym zobowiązano do zwrotu szkody, może w terminie miesięcznym po doręczeniu tego zarządzenia, wystąpić na drodze sądowej przeciw P. K. P. z powództwem o ustalenie, że roszczenie P. K. P. nie istnieje w stosunku do niego w całości lub części. W sporze tym obowiązek udowodnienia istnienia winy i szkody ciąży na P. K. P.

(2) Powództwo sądowe wstrzymuje wykonanie zarządzenia administracyjnego.

§ 40. (1) Pracownik, znieważony podczas służby lub w związku z jej pełnieniem, obowiązany jest zawiadomić o tym swą właściwą władzę.

(2) Jeżeli zniewagi dopuścił się funkcjonariusz państwowy, samorządowy lub żołnierz, właściwa władza pracownika zawiadamia o tym władzę znieważającego.

(3) Właściwa władza może polecić pracownikowi wniesienie oskarżenia o zniewagę. W razie skazania w tym przypadku oskarżonego i nieściągalności od niego kosztów sądowych P. K. P. zwracają oskarżycielowi koszty sądowe we wszystkich instancjach. W wyjątkowych przypadkach może właściwa władza przyznać udowodnione koszty procesu w wyższym wymiarze niż koszty sądowe.

(4) Skargi sądowo-karnej, wytoczonej na podstawie nakazu władzy, nie wolno pracownikowi bez zezwolenia władzy wycofać lub przez niepopieranie oskarżenia spowodować umorzenie postępowania karnego.

(5) Niezastosowanie się pracownika do przepisów, zawartych w poprzedzających ustępach, pociąga za sobą odpowiedzialność służbową.

§ 41. (1) Pracownikowi nie wolno przyjmować takich ubocznych posad ani też oddawać się takim zajęciom, których wykonywanie byłoby w sprzeczności z jego obowiązkami służbowymi lub z jego stanowiskiem, przeszkadzałyby mu w należyтым wykonywaniu czynności służbowych lub mogłyby wywołać uzasadnione podejrzenie o stronnictwo.

(2) Pracownik powinien uzyskać uprzednie zezwolenie właściwej władzy:

1) na każde zajęcie uboczne, przynoszące mu jakiegokolwiek korzyści materialne;

2) na wstąpienie do grona założycieli lub też do zarządu i rad nadzorczych spółek na zysk obliczonych albo na branie udziału w jakimkolwiek przedsiębiorstwie na zysk obliczonym;

3) na założenie lub nabycie przedsiębiorstwa przemysłowego lub handlowego.

(3) Zarządzanie nieruchomością własną lub cudzą na podstawie ustawy nie wymaga pozwolenia władzy.

(4) Pracownikowi nie wolno ani bezpośrednio ani za pośrednictwem osób trzecich:

1) ubiegać się o koncesje na budowę kolei lub na prowadzenie przedsiębiorstwa kolejowego;

2) podejmować się robót budowlanych lub dostaw dla P. K. P., jak również być właścicielem lub zarządcą jakiegokolwiek przedsiębiorstwa na kolejach;

3) brać udziału w pracach biur przewozowo-reklamacyjnych.

(5) Niedozwolone jest publiczne pełnienie zajęć ubocznych w mundurze.

§ 42. (1) Bez zezwolenia właściwej władzy nie wolno pracownikowi występować w charakterze biegłego w sprawach z dziedziny kolejnictwa lub w których zainteresowane jest przedsiębiorstwo „P. K. P.“. Ograniczenie to nie odnosi się do przypadku, gdy sąd albo władze państwowe lub samorządowe zażądają opinii pracownika jako biegłego.

(2) Pracownik obowiązany jest bezzwłocznie zawiadomić swą właściwą władzę o wezwaniu go jako biegłego do złożenia opinii.

§ 43. Uposażenie i zaopatrzenie emerytalne pracowników określają osobne przepisy.

§ 44. Pracownikowi służy przy pełnieniu służby prawo do ochrony prawnej, przewidzianej dla urzędników w przepisach karnych.

§ 45. W razie złego stanu zdrowia, nie wyłączającego jednak pełnienia obowiązków służbowych, właściwa władza może udzielić pracownikowi na podstawie orzeczenia kolejowej komisji lekarskiej urlopu dla poratowania zdrowia (zdrowotnego).

§ 46. (1) Nieobecność pracownika na służbie wskutek choroby, licząc łącznie z urlopem dla poratowania zdrowia, może trwać: rok — u pracowników etatowych, 3 miesiące — u kandydatów.

(2) Na wyjątki od powyższych przepisów może zezwolić Minister Komunikacji w przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie.

(3) Przy obliczaniu czasu trwania choroby (łącznie z urlopem dla poratowania zdrowia) liczy się jako przerwy tylko te okresy pełnienia służby, które wynoszą przynajmniej połowę okresu choroby (łącznie z urlopem dla poratowania zdrowia), poprzedzającego zgłoszenie się do służby. Jeżeli pełnienie służby trwało kró-

cej, poszczególne okresy choroby łącznie z urlopem dla poratowania zdrowia zlicza się razem.

§ 47. (1) Pracownik ma prawo do corocznego urlopu dla wypoczynku w porządku ustalonym przez właściwą władzę, w następującym wymiarze:

1) mający od 1 do 3 lat służby przez 14 dni;

2) mający od 3 do 10 lat służby przez 21 dni;

3) mający przeszło 10 lat służby przez 30 dni.

(2) Z ważnych względów służbowych właściwa władza może na zarządzenie Ministra Komunikacji wstrzymać pracownikowi rozpoczęcie udzielonego urlopu wypoczynkowego lub odwołać go z urlopu; z chwilą gdy te względy ustają, właściwa władza winna umożliwić mu rozpoczęcie lub dalsze korzystanie z urlopu.

(3) Do urlopu wypoczynkowego nie wlicza się przerw w służbie spowodowanych chorobą, nieszczęśliwym wypadkiem, odosobnieniem z powodu choroby zakaźnej oraz ćwiczeniami wojskowymi.

§ 48. (1) Pracownik może otrzymać także urlop dla załatwienia ważnych spraw osobistych i rodzinnych najwyżej na siedem dni w roku (urlop okolicznościowy). Urlopu dłuższego można udzielić pracownikowi tylko na poczet przysługującego mu urlopu wypoczynkowego.

(2) Z ważnych względów publicznych Minister Komunikacji może udzielić pracownikowi urlopu z zachowaniem uposażenia na czas wymagany względami publicznymi.

§ 49. (1) Wyjątkowo, w razie koniecznej potrzeby, właściwa władza może udzielić pracownikowi na jego prośbę bezpłatnego urlopu na czas do jednego roku.

(2) Minister Komunikacji może na prośbę pracownika udzielić urlopu bezpłatnego na czas dłuższy od wskazanego w ust. (1).

§ 50. (1) W razie wybrania na członka do izb ustawodawczych pracownik otrzymuje urlop na czas trwania mandatu.

(2) Czas sprawowania mandatu, do izb ustawodawczych zalicza się całkowicie do czasu służby.

(3) Działalność pracownika w czasie mandatu i z powodu wykonywania mandatu nie może pociągać za sobą dla niego żadnych represyj służbowych.

(4) Niezgłoszenie się pracownika do objęcia służby na P. K. P. bez usprawiedliwionej przyczyny w ciągu czternastu dni po wygaśnię-

ciu mandatu uważa się za dobrowolne wystąpienie ze służby.

Rozdział 4.

Służba wojskowa.

§ 51. (1) Stosunek służbowy pracownika powołanego do służby wojskowej na ćwiczenia albo wskutek mobilizacji lub ze względu na bezpieczeństwo Państwa lub powołanego do wojskowej służby komunikacji w obronie Państwa trwa dalej przez cały czas tej służby wojskowej.

(2) Stosunku służbowego nie rozwiązuje się także z pracownikiem, powołanym do pełnienia czynnej służby wojskowej, którego przed dopełnieniem tego obowiązku za zezwoleniem Ministra Komunikacji (§ 11 ust. (3) mianowano pracownikiem etatowym lub przyjęto w charakterze kandydata.

§ 52. Pracownik powinien uzyskać zezwolenie właściwej władzy na dobrowolne wstąpienie do służby wojskowej w czasie mobilizacji lub w ciągu trwania wojny.

§ 53. (1) Pracownik, powołany do służby wojskowej w przypadkach wymienionych w § 51 lub za zezwoleniem właściwej władzy, dobrowolnie wstępujący do służby wojskowej powinien po ustaniu obowiązku służby wojskowej zgłosić się bezzwłocznie do służby w „P. K. P.”.

(2) Niezgłoszenie się pracownika do służby kolejowej w przeciągu 30 dni po ustaniu obowiązkowej służby wojskowej bez usprawiedliwionej przyczyny oraz wstąpienie ochotniczo do służby wojskowej bez zezwolenia właściwej władzy pociąga za sobą odpowiedzialność dyscyplinarną.

(3) Pracownika, który z własnej woli pozostaje w służbie wojskowej nadal, chociaż nie jest do tego obowiązany w myśl przepisów, uważa się za dobrowolnie występującego ze służby w P. K. P. z dniem ustania obowiązku do pozostawania w służbie wojskowej.

§ 54. Czas przebywania w niewoli (zagięcia), do której pracownik dostał się pełniąc służbę wojskową lub kolejową, zalicza się do czasu służby w P. K. P. po stwierdzeniu, że pracownik bez własnej winy dostał się do niewoli lub zaginął.

Rozdział 5.

Odpowiedzialność służbowa pracowników.

§ 55. (1) Naruszenie przez pracownika obowiązków służbowych przez czyn, zaniechanie lub zaniedbanie, zarówno w służbie jak i poza służbą, powoduje niezależnie od sądowej odpo-

wiedzialności karnej lub cywilnej, pociągnięcie do odpowiedzialności dyscyplinarnej lub porządkowej.

(2) Pracownik ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną za występki służbowe, porządkową zaś — za wykroczenia służbowe.

(3) Występkiem służbowym jest każde przewinienie pracownika, wynikające z nieojalności wobec Państwa, złego zamiaru, chęci zysku lub naruszające dyscyplinę służbową oraz takie przewinienie pochodzące z niedbalstwa, które zagraża bezpieczeństwu ruchu, naraża istotnie lub może narazić na znacznie większą szkodę własność lub interes Państwa, P. K. P., ich pracowników lub osób korzystających z usług kolei.

(4) Wykroczeniem służbowym jest każde przewinienie, nieposiadające podanych wyżej znamion występkę służbowego.

(5) Kilkakrotne popełnienie tego samego wykroczenia jak również wykroczenia wśród okoliczności szczególnie obciążających można skwalifikować jako występki.

§ 56. Kary porządkowe są następujące:

1. upomnienie;
2. grzywna do wysokości 5% należnego za miesiąc uposażenia.

§ 57. (1) Do wymierzania kar porządkowych uprawnieni są właściwi zwierzchnicy w granicach, określonych osobnymi przepisami.

(2) Przed wymierzeniem kary porządkowej należy zbadać zarówno okoliczności, towarzyszące naruszeniu przez pracownika obowiązków służbowych, jak i stopień winy, a pracownikowi należy dać możność usprawiedliwienia się.

(3) O nałożeniu kary porządkowej oraz o przyczynie ukarania należy zawiadomić pracownika na piśmie.

(4) Od orzeczeń, nakładających karę porządkową, niema odwołania; pracownik może wnieść zażalenie na orzeczenie, nakładające na niego karę porządkową do bezpośrednio wyższego zwierzchnika służbowego.

(5) Orzeczenie o nałożeniu kary porządkowej może być z urzędu zmienione lub uchylone przez wyższego zwierzchnika w trybie nadzoru służbowego.

§ 58. Kary dyscyplinarne są następujące:

1. nagana;
2. kara pieniężna do wysokości 10% należnego za miesiąc uposażenia na przeciąg czasu od dwóch miesięcy do jednego roku;
3. przeniesienie do innej miejscowości bez zwrotu kosztów przesiedlenia;

4. obniżenie uposażenia o jedną grupę;

5. obniżenie uposażenia o jedną grupę z równoczesnym obniżeniem stanowiska na hierarchicznie bezpośrednio niższe;

6. zwolnienie ze służby (§ 85 ust. (1));

7. wydalenie ze służby (§ 85 ust. (2) pkt 1).

§ 59. (1) Pracownik, ukarany jedną z kar dyscyplinarnych, wymienionych w § 58 pkt 1), 2) i 3), nie może być w ciągu jednego roku, a ukarany jedną z kar dyscyplinarnych wymienionych w § 58 pkt 4) i 5) — w ciągu dwóch lat, licząc od dnia prawomocności orzeczenia dyscyplinarnego, mianowany etatowym lub na wyższe stanowisko ani też nie może otrzymać wyższego uposażenia.

(2) Kara wydalenia pracownika ze służby pociąga za sobą utratę wszystkich praw, wynikających ze stosunku służbowego.

(3) Minister Komunikacji może według zasad przepisów emerytalnych przyznać żonie i dzieciom pracownika wydalonego ze służby zaopatrzenie w wysokości zaopatrzenia wdowiego i sierociego.

§ 60. Sumy powstałe z grzywien i kar pieniężnych przeznacza Minister Komunikacji na rzecz instytucji humanitarnych i społeczno-kulturalnych, utworzonych dla pracowników lub ich rodzin.

§ 61. Kary dyscyplinarne orzekają komisje dyscyplinarne na podstawie przeprowadzonego postępowania dyscyplinarnego.

§ 62. Komisje dyscyplinarne są następujące:

1) komisje dyscyplinarne przy dyrekcjach okręgowych kolei państwowych;

2) Wyższa Komisja Dyscyplinarna przy Ministrze Komunikacji.

§ 63. Komisje dyscyplinarne przy dyrekcjach okręgowych kolei państwowych są pierwszą instancją, orzekającą w sprawach dyscyplinarnych pracowników P. K. P. z wyłączeniem osób wymienionych w § 64 ust. (1) pkt 2).

§ 64. (1) Wyższa Komisja Dyscyplinarna przy Ministrze Komunikacji jest:

1) drugą instancją, orzekającą w sprawach dyscyplinarnych, załatwianych przez komisje dyscyplinarne przy dyrekcjach okręgowych kolei państwowych;

2) pierwszą instancją, orzekającą w sprawach dyscyplinarnych dyrektorów i wicedyrektorów kolei państwowych oraz kierowników innych urzędów P. K. P., podległych bezpośrednio Ministrowi Komunikacji.

(2) Jako instancja druga dla osób wymienionych w ust. (1) pkt 2) właściwa jest Odwoławcza Komisja Dyscyplinarna przy Ministrze Komunikacji dla funkcjonariuszów państwowych.

§ 65. (1) W skład komisji dyscyplinarnych wchodzi:

- 1) przewodniczący lub jego zastępca;
- 2) inni członkowie komisji dyscyplinarnych;
- 3) przedstawiciele Związku Zawodowego Pracowników Kolejowych R. P.

(2) Przewodniczących, zastępców przewodniczących oraz członków komisji dyscyplinarnych mianuje i zwalnia Minister Komunikacji.

(3) Przedstawiciele Związku Zawodowego Pracowników Kolejowych R. P., wchodzących w skład komisji dyscyplinarnych, zatwierdza i odwołuje na wniosek Zarządu Głównego tegoż Związku Minister Komunikacji.

(4) Przedstawiciele Związku Zawodowego Pracowników Kolejowych R. P. wchodzi w skład komisji dyscyplinarnych z uprawnieniami i obowiązkami członków komisji.

§ 66. (1) Organizację komisji dyscyplinarnych, ich właściwość, tryb postępowania dyscyplinarnego oraz przepisy o kosztach postępowania dyscyplinarnego ustala Minister Komunikacji, przestrzegając zasady, że przewodniczący, ich zastępcy, inni członkowie komisji dyscyplinarnych i przedstawiciele Związku Zawodowego Pracowników Kolejowych R. P. są w wykonywaniu swoich funkcji samodzielni i niezawisli, że komplet orzekający powinien składać się z przewodniczącego, dwóch członków komisji dyscyplinarnej i dwóch przedstawicieli Związku Zawodowego Pracowników Kolejowych R. P. i że od orzeczenia komisji dyscyplinarnej co do winy i kary, wydanego w pierwszej instancji, może zarówno skazany jak i rzecznik dyscyplinarny odwołać się do komisji dyscyplinarnej II instancji.

(2) Odwołanie od orzeczenia komisji dyscyplinarnej odracza wykonanie kary.

§ 67. (1) Dla obrony dobra służby, naruszonego przez uchybienie obowiązkowi służbowym, władza, przy której istnieje komisja dyscyplinarna, mianuje z grona podległych sobie pracowników rzecznika dyscyplinarnego z odpowiednią ilością zastępców.

(2) Prawa i obowiązki rzeczników dyscyplinarnych ustala Minister Komunikacji.

§ 68. (1) Pracownikowi pociągniętemu do odpowiedzialności dyscyplinarnej wolno przybrać sobie w postępowaniu dyscyplinarnym przed komisją dyscyplinarną obrońcę spośród pracowników P. K. P.

(2) Dyrektorzy i wicedyrektorzy kolei państwowych oraz kierownicy innych urzędów P. K. P., podległych bezpośrednio Ministrowi Komunikacji, mogą w przypadku, określonym w poprzedzającym ustępie, przybrać sobie obrońcę spośród pracowników P. K. P. lub funkcjonariuszów Ministerstwa Komunikacji.

(3) Prawa i obowiązki obrońcy, tudzież przepisy o wyznaczaniu obwinionemu obrońcy z urzędu ustala Minister Komunikacji.

§ 69. Minister Komunikacji może w miejsce właściwego rzecznika dyscyplinarnego delegować jednego z rzeczników dyscyplinarnych ustanowionych przy Wyższej Komisji Dyscyplinarnej.

§ 70. Współdziałanie władz P. K. P. z władzami bezpieczeństwa publicznego w dochodzeniu w sprawach dyscyplinarnych pracowników P. K. P. normuje Minister Komunikacji w porozumieniu z Ministrami Administracji Publicznej i Bezpieczeństwa Publicznego.

§ 71. (1) Wykroczenie służbowe ulega przedawnieniu po upływie jednego roku od chwili popełnienia.

(2) Występek służbowy ulega przedawnieniu po upływie pięciu lat od chwili popełnienia.

(3) Przepisy ust. (1) i (2) o przedawnieniu nie mają zastosowania przy pociąganiu pracowników do odpowiedzialności służbowej w razie stwierdzenia, że pracownik uzyskał przyjęcie na służbę, mianowanie na etatowe stanowisko lub przyznanie wyższego uposażenia przez przedstawienie fałszywych lub nieważnych dokumentów lub przez zatajenie skazania wyrokiem sądu karnego na dodatkową karę utraty praw publicznych. Za powyższe występkę odpowiada pracownik bez względu na upływ czasu.

§ 72. Właściwa władza może na prośbę pracownika zarządzić zatarcie nałożonej na niego kary porządkowej po upływie dwóch lat lub kary dyscyplinarnej po upływie pięciu lat, jeżeli pracownik w ciągu dwóch lat przy karach porządkowych lub pięciu lat przy karach dyscyplinarnych, licząc od dnia prawomocności orzeczenia o karze, nie był karany ani w trybie porządkowym ani w trybie dyscyplinarnym.

§ 73. (1) Zwierzchnik, nie uprawniony przepisami do zawieszania pracowników w służbie, może tymczasowo zawiesić pracownika w służbie w przypadkach, gdy dalsze pozostawienie go w służbie zagraża bezpieczeństwu i ciągłości ruchu oraz w razie stwierdzenia, że pracownik popełnił ciężkie nadużycie służbowe.

(2) Również organ, przeprowadzający rewizję lub dochodzenie, ma w tych samych przypadkach prawo zawiesić tymczasowo pracownika w służbie.

(3) Tymczasowe zawieszenie pracownika w służbie powinno być niezwłocznie zgłoszone władzy, uprawnionej do zawieszenia. Władza, której zgłoszono tymczasowe zawieszenie pracownika w służbie, uchyla je lub stosuje przepis § 74.

§ 74. (1) Właściwa władza ma prawo zawiesić pracownika w służbie, jeżeli przeciw niemu toczy się postępowanie karno-sądowe albo jeżeli ze względu na rodzaj i doniosłość zarzucanego pracownikowi naruszenia obowiązków, określonych niniejszym rozporządzeniem, zachodzi konieczność usunięcia go od pełnienia służby.

(2) Przeciw pracownikowi zawieszonemu w służbie należy wdrożyć dochodzenie najpóźniej siódmego dnia po dniu zawieszenia.

§ 75. Zawieszenie pracownika w służbie następuje z dniem, w którym:

1) sąd karny zarządził względem niego tymczasowy areszt;

2) zapadł przeciw niemu nieprawomocny jeszcze wyrok sądu karnego, orzekający dodatkową karę utraty praw publicznych;

3) zapadło przeciw niemu nieprawomocne jeszcze orzeczenie dyscyplinarne opiewające na:

a) zwolnienie ze służby (§ 58 pkt 6),

b) wydalenie ze służby (§ 58 pkt 7).

§ 76. (1) W czasie zawieszenia w służbie nie wolno pracownikowi bez zezwolenia władzy wyjechać z miejsca stałego zamieszkania.

(2) Zawieszenie pracownika w służbie kończy się z chwilą prawomocnego zakończenia przeciw niemu postępowania dyscyplinarnego z wyjątkiem przypadków wskazanych w § 75 pkt 1) i 2).

(3) Jeżeli jednak przyczyny, które spowodowały zawieszenie, przestają istnieć wcześniej, władza powinna natychmiast uchylić zawieszenie.

(4) Pomimo ustania przyczyny zawieszenia pracownika w służbie, wymienionej w § 75 pkt 1) i 2), władza może utrzymać zawieszenie nadal w mocy, jeżeli zachodzą warunki wskazane w § 74 ust. (1).

Rozdział 6.

Rozwiązanie stosunku służbowego z pracownikiem.

§ 77. Stosunek służbowy pracownika rozwiązuje się w razie:

1) dobrowolnego wystąpienia (§ 79, § 50 ust. (4), § 53 ust. (3)),

2) zwolnienia ze służby (§ 80, § 81, § 82 ust. (2), § 83, § 84, § 85 ust. (1)),

3) wydalenia ze służby (§ 84, § 85 ust. (2) i (3))

4) śmierci.

§ 78. Pracownikowi, z którym rozwiązano stosunek służbowy, wydaje właściwa władza na jego żądanie zaświadczenie, stwierdzające czas i rodzaj odbytej służby.

§ 79. (1) Pracownik może zgłosić władzy na piśmie swoje wystąpienie ze służby.

(2) Wystąpienie ze służby wymaga zgody właściwej władzy.

(3) Przed wystąpieniem ze służby pracownik powinien należycie przekazać służbę i zwrócić przedmioty, będące własnością P. K. P., dokumenty uprawniające do korzystania ze świadczeń P. K. P. oraz legitymację służbową.

(4) Decyzję co do zgody na wystąpienie ze służby można odroczyć tylko wtedy, gdy pracownik pozostaje w śledztwie karnym, gdy wdrożono przeciw niemu dochodzenie służbowe, gdy zalega z zobowiązaniami pieniężnymi, wynikłymi ze stosunku służbowego, lub gdy nie uczynił zadość przepisom ust. (3).

(5) Jeżeli w ciągu 4-ch tygodni nie zakomunikowano pracownikowi żadnej decyzji w sprawie jego wystąpienia ze służby, to zgłoszenie jego uważa się za przyjęte.

(6) Przez dobrowolne wystąpienie ze służby pracownik i jego rodzina tracą wszelkie prawa, wynikające ze stosunku służbowego.

§ 80. (1) Właściwa władza powinna zwolnić pracownika ze służby w razie:

1) stwierdzenia braku obywatelstwa polskiego;

2) stwierdzenia przez kolejową komisję lekarską trwałej fizycznej lub umysłowej niezdolności do służby kolejowej;

3) nieobecności na służbie wskutek choroby przez okres czasu, oznaczony w § 46.

(2) Pracownika, nieobecnego na służbie wskutek choroby (§ 46), właściwa władza może zwolnić ze służby w każdym czasie, jeżeli zachodzą warunki wymienione w ust. (1) pkt 2) niniejszego paragrafu oraz w § 81 pkt 1) i 2).

§ 81. Właściwa władza może zwolnić pracownika ze służby:

1) w razie ukończenia przezeń 65 roku życia i osiągnięcia wysługi emerytalnej, dającej prawo do zaopatrzenia emerytalnego;

2) w razie stwierdzenia przez kolejową komisję lekarską trwałej fizycznej lub umysłowej niezdolności do pełnienia służby na zajmowanym stanowisku.

§ 82. (1) Pracownik, który ukończył 60 lat życia lub który ukończył 55 lat życia i osiągnął wysługę emerytalną, stanowiącą podstawę pełnego zaopatrzenia emerytalnego, może sam domagać się zwolnienia ze służby.

(2) Właściwa władza powinna zarządzić zwolnienie ze służby w terminie najpóźniej do sześciu miesięcy, licząc od dnia wniesienia przez niego prośby.

(3) Minister Komunikacji może w wyjątkowych przypadkach odroczyć określony w ust. (2) termin zwolnienia pracownika ze służby, najwyżej jednak do czasu ukończenia przez pracownika 65 roku życia lub 60 roku życia przy nabyciu przez niego prawa do pełnego zaopatrzenia emerytalnego.

§ 83. (1) Właściwa władza może zwolnić ze służby bez podania przyczyn za uprzednim trzymiesięcznym zawiadomieniem:

1) pracownika etatowego w ciągu 3-ech lat, licząc od daty mianowania go na stanowisko etatowe;

2) kandydata w każdym czasie.

(2) Zawiadomienie o zwolnieniu ze służby nie może nastąpić w czasie:

1) nieobecności pracownika na służbie z powodu choroby, stwierdzonej przez lekarza kolejowego;

2) urlopu wypoczynkowego;

3) odbywania ćwiczeń i służby wojskowej.

§ 84. (1) Celem wykonywania kontroli nad przestrzeganiem przez pracowników obowiązków, określonych w § 19 ust. (1), tworzy się okręgowe komisje weryfikacyjne i Główną Komisję Weryfikacyjną.

(2) Tryb powoływania, organizację oraz zakres działania okręgowych komisji weryfikacyjnych i Główniej Komisji Weryfikacyjnej określa Minister Komunikacji.

(3) Na wniosek komisji weryfikacyjnej Minister Komunikacji ma prawo zwolnić lub wydaląc ze służby każdego pracownika w razie stwierdzenia przez Komisję naruszenia przez pracownika obowiązków, określonych w § 19 ust. (1).

§ 85. (1) Zwolnienie pracownika ze służby następuje wskutek prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego, opiewającego na zwolnienie ze służby.

(2) Wydalenie pracownika ze służby następuje wskutek:

1) prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego, opiewającego na wydalenie:

2) skazania prawomocnym wyrokiem sądu karnego na dodatkową karę utraty praw publicznych.

(3) Właściwa władza obowiązana jest wydaląc pracownika ze służby bez postępowania dyscyplinarnego w razie stwierdzenia, że pracownik uzyskał przyjęcie na służbę lub mianowanie na etatowe stanowisko przez zatajenie skazania wyrokiem sądu karnego na dodatkową karę utraty praw publicznych, bez względu na upływ czasu i niezależnie od odpowiedzialności karno-sądowej.

(4) Zatajenie lub niezgodne z prawdą przedstawienie okoliczności, o których mowa w § 12 ust. (1) pkt 2) i 3), stanowiących przeszkodę do przyjęcia na służbę oraz uzyskanie przyjęcia na służbę, mianowania na etatowe stanowisko lub wyższego uposażenia przez przedstawienie fałszywych albo nieważnych dokumentów powoduje odpowiedzialność dyscyplinarną.

§ 86. Przepisy § 79 ust. (3) odnoszą się także do wszystkich przypadków zwolnienia pracowników ze służby.

§ 87. Każde wydalenie pracownika ze służby pociąga za sobą skutki, wymienione w § 59 ust. (2).

Rozdział 7.

Przepisy przejściowe.

§ 88. Pracownikami etatowymi w rozumieniu § 1 ust. (1) pkt 1) są pracownicy etatowi i stali, pełniący w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego służbę w P. K. P. i objęci rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 1 stycznia 1934 r. o stosunku służbowym pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe” (Dz. U. R. P. Nr 4, poz. 23).

§ 89. Do kategorii kandydatów w rozumieniu § 1 ust. (1) pkt 2) zalicza się praktykantów, pełniących służbę w P. K. P. w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego i objętych rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 1 stycznia 1934 r. o stosunku służbowym pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe” (Dz. U. R. P. Nr 4, poz. 23).

§ 90. Minister Komunikacji określi stanowiska etatowe dla pracowników stałych, zaliczonych w myśl § 88 w poczet pracowników etatowych, nada tym pracownikom przywiązane

do stanowisk tytuły służbowe oraz zaliczy ich do grup uposażenia, które ustali dla tych stanowisk.

§ 91. Minister Komunikacji określi tytuły służbowe (stanowiska) praktykantów, zaliczonych w myśl § 89 w poczet kandydatów, oraz przyzna im grupę uposażenia, przestrzegając zasady, że kandydat otrzymuje uposażenie grupy bezpośrednio niższej od niższej grupy uposażenia, jaka jest przywiązana do stanowiska, na którym kandydat odbywa służbę przygotowawczą. W przypadku posiadania przez praktykanta w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego grupy wyższej od należnej mu z mocy niniejszych przepisów zatrzymuje kandydat (praktykant) tę wyższą grupę.

§ 92. Do kandydatów, którzy do dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego byli praktykantami, nie stosuje się przepisów § 10 ust. (10) o rozwiązaniu stosunku służbowego po upływie dwóch lat służby przygotowawczej lub w razie niedopełnienia w tym czasie warunków, wymaganych do mianowania na stanowiska etatowe.

§ 93. Pracownikom, którzy w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego pełnią na skutek polecenia właściwej władzy obowiązki na stanowiskach, do których przywiązana jest wyższa grupa uposażenia, liczy się sześciomiesięczny okres czasu, określony w § 10 ust. (6), od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego.

§ 94. (1) Pracownikom, którzy w dniu 1 września 1939 r. byli na służbie w P. K. P., może być zaliczony do czasu służby okres od dnia 1 września 1939 r. do dnia ponownego ich wstąpienia (powołania) lub przyjęcia na służbę.

(2) Rada Ministrów określi warunki zaliczenia do służby czasu, określonego w poprzedzającym ustępie, oraz wskaże pracowników, którym ten czas może być zaliczony.

§ 95. Pracowników, mianowanych pracownikami etatowymi lub zaliczonych w poczet pracowników stałych albo przyjętych w charakterze praktykantów w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, uważa się za zwolnionych od dopełnienia obowiązku czynnej służby wojskowej, jako warunku mianowania, zaliczenia lub przyjęcia przewidzianego w § 11 ust. (1) pkt 7).

§ 96. Przepisów § 82 ust. (3) nie stosuje się do pracowników, którzy przed dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego ukończyli 60 lat życia lub ukończyli 55 lat życia

i nabyli prawo do pełnego zaopatrzenia emerytalnego.

§ 97. Pracownikom etatowym, którzy do dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego byli pracownikami stałymi, zalicza się do okresu 3-ich lat określonego w § 83, czas służby spędzony w charakterze pracownika stałego.

§ 98. Przepis § 84 stosuje się również do przypadków naruszenia przez pracownika obowiązków, określonych w § 19 ust. (1), przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego bez względu na upływ czasu.

§ 99. Skazanie wyrokiem sądu karnego, które w myśl przepisów karnych, obowiązujących na obszarze Państwa Polskiego do czasu wejścia w życie kodeksu karnego z 1932 r. pociągało za sobą utratę zdolności do piastowania urzędu publicznego, stanowi przeszkodę do mianowania lub przyjęcia w charakterze kandydata i powoduje zastosowanie do pracownika tych samych rygorów, jak dodatkowa kara utraty praw publicznych.

§ 100. (1) Przepisy niniejsze o odpowiedzialności dyscyplinarnej stosuje się do spraw dyscyplinarnych niezakończonych jeszcze prawomocnie w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, przy wznowieniu zaś postępowania dyscyplinarnego również do spraw przeprowadzonych według dawniejszych przepisów dyscyplinarnych.

(2) Właściwą władza może zastosować przepisy § 72 do kar porządkowych i dyscyplinarnych nałożonych po dniu 1 lutego 1934 r.

§ 101. Przy pociąganiu pracowników do odpowiedzialności za wykroczenia i występki służbowe, popełnione przez nich przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego, stosuje się przepisy niniejszego rozporządzenia.

§ 102. (1) Przepisy § 71 stosuje się również do wykroczeń i występków służbowych, popełnionych przez pracowników przed dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, jeżeli rozporządzenie niniejsze nie stanowi inaczej (§ 98).

(2) Działalność komisji dyscyplinarnych przy dyrekcjach okręgowych kolei państwowych, nakładanie kar porządkowych oraz bieg terminu przedawnienia wykroczeń i występków służbowych ulega zawieszeniu na okres militaryzacji polskich kolei państwowych (dekret Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 4 listopada 1944 r. o militaryzacji Polskich Kolei Państwowych (Dz. U. R. P. Nr 11, poz. 55).

Rozdział 8.

Przepisy końcowe.

§ 103. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Komunikacji.

§ 104. (1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(2) Z dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego traci moc obowiązują-

jąca rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 1 stycznia 1934 r. o stosunku służbowym pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“ (Dz. U. R. P. Nr 4, poz. 23).

Prezes Rady Ministrów:

Edward Osóbka-Morawski

Minister Komunikacji:

Jan Rabanowski